

Aan de slag met arbeidsmarkt

(Bron: dagblad de Limburger 07-07-2021)

Recentelijk heeft de Sociaal-Economische Raad (SER) een sociaal akkoord bereikt over de toekomstige arbeidsmarkt. Eensgezind adviseren de vakbonden en de werkgeversorganisaties om een halt toe te roepen aan de volstrekt doorgeslagen flexibilisering. „Het is niet goed dat mensen (lees: flexwerkers) eeuwig voor hetzelfde werk niet hetzelfde loon krijgen als hun collega's (lees: met een vast contract). Eeuwig vandaag te horen kunnen krijgen dat zij morgen niet terug hoeven te komen.” Dit zijn geen woorden van een vakbondsbestuurder, maar van Ingrid Thijssen, de nieuwe voorzitter van werkgeversorganisatie VNO-NCW. Het is echt spectaculair dat werkgevers en vakbonden gezamenlijk vinden dat vast werk weer de norm moet worden. De ongelijkheid op de arbeidsmarkt is dan ook verschrikkelijk uit de hand gelopen. Bijna drie van de negen miljoen werkenden moeten het doen met tijdelijke contracten, uitzendwerk, oproep- of nul-urencontracten, of zijn marginale zelfstandigen. Deze flex-contracten leiden tot grote onzekerheid voor ontzaglijk veel mensen. Jongeren blijven vaak in tijdelijke contracten steken, kunnen geen huis kopen of stellen het krijgen van kinderen uit.

Piek en ziek

Het SER-advies zegt onder andere: 'Flexibiliteit wordt te vaak als 'beschikbaar voor alles en recht op niets' vormgegeven.' Als het aan de SER ligt, is uitzendwerk alleen nog maar mogelijk bij 'piek en ziek', dus bij pieken in de productie of ter vervanging bij ziekte. Daarnaast wordt bij normaal structureel werk een vast contact weer de norm. Ook hebben uitzendkrachten recht op dezelfde arbeidsvoorwaarden als vaste werknemers, zodat er een einde komt aan de oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden. En de 'uitzendcowboys', die het niet zo nauw nemen met de spelregels, worden aangepakt. Voortaan hebben zij een vergunning nodig en geldt een gedragscode.

Het is echt spectaculair dat werkgevers en vakbonden gezamenlijk vinden dat vast werk weer de norm moet worden.

Ook de nul-urencontracten worden afgeschaft, als het aan de SER ligt. In plaats daarvan moeten er basiscontracten komen die minstens een bepaald aantal uren werk per kwartaal garanderen.

In zijn advies staat de SER verder uitgebreid stil bij de uitwassen van het fenomeen zzp'er. Natuurlijk er zijn een heleboel zzp'ers die een uitstekend inkomen hebben, maar daarnaast is er een snelgroeiend leger van slechtbetaalde zelfstandigen zonder enige werkzekerheid, arbeidsongeschiktheidsverzekering of pensioen. Er is sprake van schijnzelfstandigheid, bijvoorbeeld bij mensen die werken voor platformbedrijven zoals Uber en Deliveroo. De FNV heeft becijferd dat platformbedrijven in Nederland via deze constructies tot zo'n 100 miljoen euro per jaar aan premies en belastingen ontduiken. Om deze schijnzelfstandigheid terug te dringen, adviseert de SER een ondergrens in te stellen van 30 à 35 euro per uur. Zelfstandigen die per uur minder verdienen, kunnen via de rechter een vast contract afdwingen. Werkgevers kiezen vaak voor zzp'ers omdat die veel goedkoper zijn, omdat ze voor zzp'ers geen premies voor WW, Ziektewet, WIA en een pensioenregeling hoeven te betalen. Dat leidt tot oneerlijke concurrentie ten opzichte van de vaste werknemers. Vakbonden en werkgevers adviseren nu om de royale fiscale zelfstandigenaftrek af te bouwen en een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering in te voeren.

Weerstand

Natuurlijk is er vanuit sommige zzp'ers weerstand tegen deze voorstellen. Maar we mogen niet uit het oog verliezen dat de huidige fiscale voordelen en regelingen voor zzp'ers ervoor zorgen dat steeds minder mensen gewoon loonbelasting betalen en daarmee zorgen voor de instandhouding van onze gemeenschapsvoorzieningen. Het 'ieder voor zich' ondermijnt het draagvlak voor de collectieve voorzieningen. Terwijl aan de andere kant de zzp'er wel terug kan vallen op de bijstand en de schuldhulpverlening.

De bal ligt nu bij het nieuwe kabinet. Nu werkgevers en vakbonden tot een gezamenlijk samenhangend pakket van voorstellen zijn gekomen om de arbeidsmarkt drastisch te hervormen, kan Den Haag hier niet meer omheen. Er moet nu serieus werk van worden gemaakt. Dus vort met de geit!

Henk van Rees is voormalig bestuurder van vakbond FNV in Limburg.